

Flantinfo is het driemaandelijks informatiebulletin van flantua-verheij
13e jaargang, nr. 1 - april 2001

TER BESCHIKKINGSTELLEN BINNEN HET HUWELIJK

Als u een vermogensbestanddeel (bijvoorbeeld een pand) ter beschikking stelt aan een verbonden persoon, kan dat onder het nieuwe belastingregime ingrijpende gevolgen hebben. Dat is met name het geval als die verbonden persoon het vermogensbestanddeel gebruikt in zijn onderneming of werkzaamheid.

Sinds het begin van dit jaar geldt dat vermogensbestanddelen die ter beschikking worden gesteld aan de onderneming (of werkzaamheid) van een verbonden persoon als werkzaamheid worden aangemerkt. Een werkzaamheid valt in box 1. De resultaten die u met die werkzaamheid behaalt, worden belast als winst uit onderneming.

Deze regeling geldt ook als u het vermogensbestanddeel ter beschikking van uw achtgenoot stelt, behalve als het tot uw (gehele of beperkte) huwelijksgoederengemeenschap behoort. Dit kan tot zeer complexe situaties leiden. Maakt u zich op voor een staaltje 'fiscaal trapezewerk'.

Voorbeeld

Stel dat u een pand aan de onderneming van uw vrouw ter beschikking stelt en u op huwelijkse voorwaarden bent getrouwd. Dit pand vormt voor u een werkzaamheid. Tot dusver is het nog overzichtelijk.

Als u samen met uw vrouw een vennootschap onder firma drijft, wordt het al moeilijker. Als het pand in de firma wordt ingebracht, vormt het voor u beiden ondernemingsvermogen. Uw vrouw verwerft dan immers een gedeelte van de economische eigendom van het pand. Als het pand niet in de firma wordt ingebracht, vormt het vormt deels een werkzaamheid (naar rato van het firma-aandeel van uw vrouw) en deels (buitenvennootschappelijk) ondernemingsvermogen (naar rato van uw eigen firma-aandeel). Althans, dit is de mening van de staatssecretaris.

Op deze visie is kritiek geleverd. Vermogensetkettering zou voor het gehele pand mogelijk moeten zijn. Zoals hieronder zal blijken is dit met name aanzien van keuze-

In dit nummer:

- *Ter beschikkingstellen binnen het huwelijk*
- *Bijleenhypotheke*
- *Waardering pensioenen*
- *Wijzigingen lijfrente*
- *Verliesverrekening gewijzigd*
- *Meer mogelijkheden voor voorzieningen*
- *Vakantierechten en ouderschapsverlof verruimd*
- *Ander ontslagstelsel?*
- *Vraag en antwoord IB 2001*
- *Inhaalafschrijvingen toegestaan*
- *Durfskapitaal*
- *Piramidespelen*
- *Privégebruik auto en WAZ*
- *Zo oordeelt de rechter*

De flant.info wordt eveneens gepubliceerd op internet onder www.flantua-verheij.nl. U vindt de flant.info daar als pdf-bestand.

De flant.info wordt steeds met grote zorgvuldigheid samengesteld. Onze organisatie en haar leden aanvaarden geen aansprakelijkheid voor de gevolgen die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in de flant.info opgenomen informatie.

De kantoren van flantua-verheij

Culemborg

Belle van Zullenlaan 1
4105 JX Culemborg
tel 0345 - 470970
fax 0345 - 470989
culemborg@flantua-verheij.nl

Houten/Schalkwijk

Postbus 10,
3998 ZR Schalkwijk
tel 030 - 6011688
fax 030 - 6012358
Provincialeweg 69
schalkwijk@flantua-verheij.nl

Nieuwegein

Postbus 375,
3430 AJ Nieuwegein
tel 030 - 6085858
fax 030 - 6085888
Kortestede 57
[nieuwegain@flantua-verheij.nl](mailto:nieuwegein@flantua-verheij.nl)

Utrecht

Postbus 8041,
3503 RA Utrecht
tel 030 - 2881001
fax 030 - 2893311
Livingstonelaan 752
utrecht@flantua-verheij.nl

Woerden/Kamerik

De Kapberg 1,
3471 DC Kamerik
tel 0348 - 401610
fax 0348 - 402704
kamerik@flantua-verheij.nl

vermogen van belang. Het ondernemingsgedeelte van het pand kan dan geheel in box 3 blijven als de ondernemer dat wil.

Deel van eigen woning

Nog complexer wordt het als het een niet splitsbaar gedeelte van uw eigen woning betreft. Het deel van de eigen woning krijgt fiscaal twee behandelingen. Het deel dat aan uw eigen firma-aandeel kan worden toegeschreven, wordt aangemerkt als keuzevermogen. U kunt voor dit deel een keuze maken:

- dit deel wordt tot uw ondernemingsvermogen gerekend;
- dit deel wordt tot uw privé-vermogen gerekend;
- dit deel wordt overeenkomstig het gesplitste gebruik deels tot uw ondernemings- en deels tot uw privé-vermogen gerekend.

Het bedrijfsgedeelte van de eigen woning valt naar rato van uw firma-aandeel in box 3, mits u het pand als privé-vermogen etiketteert. De kostenafrek ten laste van uw firma-aandeel is beperkt tot de rendementsgrondslag die u in box 3 moet aangeven.

Voor wat betreft het deel van het pand dat in gebruik is bij het firma-aandeel van uw vrouw blijft sprake van een werkzaamheid. U stelt die ruimte aan uw vrouw ter beschikking en zij gebruikt dat deel van het pand in haar onderneming.

Kritiek

Ten aanzien van een werkzaamheid heeft u niet de mogelijkheid tot vermogensetikettering. Een werkzaamheid valt altijd in box 1. Zoals hierboven al is vermeld, is op dit standpunt van de staatssecretaris kritiek geleverd. Om het aangaan van man/vrouw-firma's niet te bemoeilijken zou het gehele ondernemingsgedeelte van het pand desgewenst in box 3 moeten kunnen vallen.

Verkeerd etiket

Het is mogelijk dat een pand als gevolg van een onjuiste vermogensetikettering ten onrechte op de ondernemingsbalans voorkomt. Denkt u hierbij weer aan het voorbeeld dat een op huwelijkse voorwaarden gehuwde man een pand ter beschikking stelt aan de onderneming van zijn vrouw. Vanaf 2001 is zo'n pand een werkzaamheid. Voor deze gevallen is een doorschuifregeling in het leven geroepen. De waardestijging van het pand ten tijde van de onjuiste etikettering blijft fiscaal beclaimd. Ook kan de vraag gesteld worden of dit wel juist is. Als gevolg van nieuwe ontwikkelingen in de jurisprudentie op het gebied van de zogenaamde 'foutenleer' is de waardestijging van een ten onrechte als ondernemingsvermogen geëtiketteerd pand mogelijk niet belast.

Sfeerovergang

Als gevolg van een sfeerovergang kunt u met een fiscale afrekening geconfronteerd worden. Dit is bijvoorbeeld het geval bij echtscheiding. Voor de echtscheiding werd het pand aan een verbonden persoon ter beschikking gesteld: dit is een werkzaamheid (box 1). Door de echtscheiding is niet langer sprake van een verbonden persoon. De werkzaamheid wordt dan beëindigd, waardoor afgerekend moet worden. In geval van echtscheiding is er géén doorschuifregeling.

BIJLEEN- HYPOTHEKEN

Bij sommige leningen wordt niet afgelost en wordt de rente niet betaald, maar bijgeschreven. De hoofdsom van de lening wordt dan dus steeds hoger. Eigenlijk wordt er naast de lening die betrekking heeft op de oorspronkelijke hoofdsom een tweede lening gesloten. Die tweede heeft betrekking op de rente.

Speciale behandeling

De aftrek van rente op schulden die zijn aangegaan ter betaling van hypotheekrente krijgt een speciale behandeling. Het gaat hier om rente over rente op zogenaamde bijleenhypotheken. De rente die na 31 december 1995 op dergelijke hypotheek is bijgeschreven, moet van de hoofdsom worden afgesplitst. Per 1 januari 2001 valt die afgesplitste lening in box 3: de rente is dus niet aftrekbaar. Wel verlaagt de schuld de heffingsgrondslag van box 3. Op die manier levert de schuld een belastingvoordeel op van 1,2% van de waarde (de hoofdsom).

In geval van verhuizing ná 1995 wordt de eigenwoningsschuld (box 1) gesteld op het bedrag dat is geleend voor aankoop, onderhoud en verbetering van de nieuwe eigen woning, ook als de bestaande hypotheek is meegenomen naar de nieuwe woning.

Versoepeling goedgekeurde hypotheek

De staatssecretaris van Financiën heeft in een besluit goedgekeurd dat in de navolgende gevallen ook de rente die ná 31 december 1995 maar vóór 31 december 2000 is bijgeschreven als eigenwoningsschuld wordt erkend:

- De bijleenhypothek is vóór 1 juli 1987 tot stand gekomen, tenzij het een hypotheekvorm betreft waarvan het ministerie van Financiën ook toen al het standpunt innam dat de bijgeschreven rente niet aftrekbaar was. Dat zijn met name hypotheekvormen waarbij de rente ineens vooraf werd bijgeschreven.
- De bijleenhypothek is ná 1 juli 1987 en vóór 1 juni 1999 tot stand gekomen en goedgekeurd door het ministerie van Financiën. Dat zijn de Perspectieffypothek (nieuwe stijl) van Van Nierop Assuradeuren NV, de Lage lasten hypotheek (nieuwe stijl) van Westland/Utrecht Hypotheekbank NV en de Netto lasten hypotheek van de SNS bank.

Ingeval van verhuizing ná 1995 blijft de versoepeling in stand, mits de bijleenhypothek is meegenomen naar de nieuwe eigen woning. Als plafond geldt evenwel de hypotheekschuld per verhuisdatum, inclusief de tot dat tijdstip bijgeschreven rente.

Op het eerste gezicht lijkt het besluit van de staatssecretaris een verbetering. En dat is het ook wel. Toch wordt de versoepeling niet erg enthousiast ontvangen. Er zullen maar weinig mensen profijt van hebben.

WAARDERING PENSIOEN

In Flantinfo 1999/3 hebben wij aandacht besteed aan de functie van de rekenrente in de waardering van pensioen- en lijfrenteverplichtingen. Te onderscheiden zijn de 'rekenrente reserve' en de 'rekenrente doelvermogen'. Eerstgenoemde rekenrente beïnvloedt de snelheid van opbouw, terwijl laatstgenoemde rekenrente de hoogte van de uiteindelijk te bereiken pensioenvoorziening beïnvloedt. Hoe lager de rekenrente, des te sneller de benodigde pensioenvoorziening kan worden opgebouwd en des te hoger deze mag worden. De lasten worden dan in de tijd naar voren gehaald en zijn hoger. De wet schrijft sinds 1995 een minimum rekenrente van 4% voor. De zogenaamde lineaire opbouwmethode, waar geen rekenrente hoeft te worden gehanteerd, werd toen afgeschaft.

Arrest Hoge Raad

In juni 2000 heeft de Hoge Raad op dit terrein een opmerkelijk arrest gewezen, dat de gemeederen danig in beweging heeft gebracht. 'Arrest Hoge Raad klap voor DGA' kopte een landelijk dagblad. Terwijl de één vond dat het arrest eens te meer bewees dat er in de Hoge Raad geen echte pensioendeskundigen aanwezig zijn, was de ander van mening dat de Hoge Raad de problematiek van pensioenwaardering tot heldere en eenduidige proporties heeft teruggebracht. Nu de gevolgen van het arrest beter kunnen worden overzien, blijkt het arrest minder ingrijpend dan aanvankelijk werd gedacht.

Marktrente

De Hoge Raad besliste dat pensioen- en lijfrenteverplichtingen op de winstbepalende balans moeten worden gewaardeerd tegen de geldende marktrente voor langlopende leningen ten tijde van het aangaan de verplichtingen. Bij een latere daling van de rentestand mogen de verplichtingen dienovereenkomstig hoger worden gewaardeerd. Bij een stijging van de rentestand moeten de verplichtingen dienovereenkomstig lager worden gewaar-

deerd, maar niet lager dan zij oorspronkelijk zijn gewaardeerd.

Om aan het vertrouwen tegemoet te komen dat is gewekt door eerdere jurisprudentie heeft de Hoge Raad overgangsrecht geformuleerd. De oude jurisprudentie blijft haar gelding behouden voor alle verplichtingen die vóór 1 september 2000 zijn aangegaan. Deze datum is ten aanzien van pensioenverplichtingen door de staatssecretaris verschoven naar 1 januari 2001. Er moet dus vóór die datum een pensioen zijn toegezegd om de wettelijke minimum rentevoet van 4% te mogen blijven hanteren.

Besluit staatssecretaris

Onlangs heeft de staatssecretaris in een besluit zijn nadere visie op het arrest gegeven. In dit besluit staat de staatssecretaris toe dat een toename van de pensioenverplichtingen door een stijging van diensttijd of een aanpassing aan inflatie niet wordt aangemerkt als het aangaan van nieuwe verplichtingen. Hierdoor hoeft niet voor elk jaar een eigen marktrente worden bijgehouden.

Een forse salarisstijging, die boven de inflatie uitgaat, doet wél een nieuwe verplichting ontstaan die tegen de marktrente in het jaar van ontstaan van de nieuwe verplichting moet worden gewaardeerd.

Op deze regeling is zeker kritiek mogelijk. Waarom zou door een salarisstijging, hoe groot ook, een nieuwe verplichting ontstaan? Door een salarisstijging verandert de inhoud van de pensioentoezegging toch niet?

Open geïndexeerd

Ten aanzien van open geïndexeerde verplichtingen (welvaartsvast) mag in plaats van de marktrente een rekenrente van 4% gehanteerd worden, zo heeft de Hoge Raad een paar weken later beslist. Op open geïndexeerde pensioentoezeggingen is het arrest over de marktrente dus niet van toepassing. Daar mag gewoon met een vaste rente van 4% worden gewerkt.

LIJFRENT

Voor houders van lijfrentepolissen is er sinds de invoering van het nieuwe belastingstelsel (de Wet inkomstenbelasting 2001) veel veranderd. Met name op het terrein van de premieaftrek.

Ten aanzien van de toegestane polissvormen is er vrijwel niets veranderd ten opzichte van het regime zoals dat geldt sinds 1992. Om het geheel in goede banen te leiden is zeer uitgebreid overgangsrecht van kracht.

Overgangsrecht

Het overgangsrecht houdt in hoofdzaak in dat eerbiedigende werking gegeven wordt met betrekking tot premies die reeds ten laste van het inkomen zijn gebracht. De latere uitkering valt, voorzover die betrekking heeft op reeds afgetrokken premies, in box 1 (progressief tarief).

Als u vanaf 2001 echter nog premieaftrek wilt

toepassen, zal de polis aan de nieuwe eisen moeten voldoen. De eerbiedigende werking geldt dus niet voor polissen, maar alleen voor de in het verleden betaalde premies.

Voorbeeld

Als voorbeeld noemen we de kapitaalverzekering met lijfrenteclausule. De premies van zo'n verzekering komen sinds 1992 niet meer voor aftrek in aanmerking. Premieaftrek was nog mogelijk als de polis (ruwweg) voor 1992 was afgesloten.

Vanaf 2001 is dit afgelopen. In principe moet de polis voor de premievalidatum zijn omgezet om nog voor premieaftrek in aanmerking te komen.

Met ministerie van Financiën heeft evenwel toegestaan dat u met deze aanpassing wacht tot uiterlijk het moment van indienen van uw aangifte inkomstenbelasting 2001.

VERLIESVERREKENING GEWIJZIGD

In de vennootschapsbelasting is een nieuwe regeling van kracht geworden die zich richt tegen de ongewenste handel in verliezen. Zij komt voort uit rapport Belastingen bedrijfsleven 21e eeuw (zie Flantinfo 1999/3). Toch heeft de wetgever de voorstellen van het rapport niet helemaal overgenomen.

De nieuwe regeling gaat verder en is anders opgebouwd dan de oude regeling. De materie van de verliesverrekening is nogal technisch. Gezien het grote praktische belang willen we er toch uw aandacht voor vragen, want het nadeel van het vervallen van een verrekenmogelijkheid kan erg in de papieren lopen.

Een beperking van de verliescompensatie komt alleen in beeld als ten gevolge van een aandeelhouderswisseling het uiteindelijke belang in de vennootschap voor 30% of meer is gewijzigd. Met ingang van het jaar van wijziging zijn de verliezen van daaraan voorafgaande jaren niet meer voorwaarts verrekenbaar. Het kan hierbij ook gaan om vóór 2001 ontstane verliezen, waarvoor een speciale overgangsregeling geldt.

Als minder dan 30% van de aandelen van de hand zijn gedaan, blijft het verlies op de normale manier verrekenbaar.

Interne aandeelhouderswisselingen worden eveneens in de beoordeling betrokken. Het omzeilen van de regeling door in twee etappes de aandelen te verwerven werkt aldus niet meer.

Omdat het om het uiteindelijke belang gaat geldt de regeling ook als tegelijk een moedermaatschappij en een verlieslijdende (klein- of achterklein-) dochtermaatschappij worden overgenomen.

Uitzonderingen

In drie gevallen leidt een wijziging van de aandeelhouders niet tot een beperking in de verliescompensatie:

- voorzover de wisseling van aandeelhouders een gevolg is van een overgang krachtens erfrecht of huwelijksvermogensrecht;
- voorzover de wijziging betrekking heeft op een uitbreiding van het uiteindelijke belang van een persoon die bij het begin van het oudste verliesjaar reeds tenminste eenderde deel van het uiteindelijke belang had (Deze uitzondering is met name van toepassing op reorganisaties binnen een concern);
- de wijziging van het belang gaat niet uit boven hetgeen als gebruikelijk kan worden aangemerkt, mits het lichaam niet bekend is of bekend had kunnen zijn wie de uiteindelijke zeggenschap over het lichaam of de uiteindelijke gerechtigdheid tot zijn vermogen heeft (Deze uitzondering is opgenomen ter bescherming van beursvennootschappen).

Recente jurisprudentie verklaarde de oude regeling niet van toepassing als de verliesvennootschap geen materiële onderneming heeft gedreven, zoals bij beleggingsvennootschappen het geval is. Dit lek is in de nieuwe regeling gedicht.

Bezittingen en wijziging werkzaamheden

Niet in alle gevallen waarin er een belangrijke wijziging in het belang is, is de beperking verliescompensatie van toepassing. De mogelijkheid tot verliescompensatie blijft in stand als:

- in het jaar waarin het verlies is geleden en het jaar waarin de winst of het binnenlands inkomen waarmee dit verlies dient te worden verrekend de bezittingen gedurende ten minste negen maanden niet grotendeels (dan it voor meer dan 50%) uit beleggingen heeft bestaan;
- direct voorafgaand aan de belangenwijziging de gezamenlijke omvang van de werk-

zaamheden tenminste 30% bedraagt van de gezamenlijke omvang van de werkzaamheden bij het begin van het verliesjaar;

- ten tijde van de belangenwijziging ook niet het voornemen bestaat de gezamenlijke omvang van de werkzaamheden alsnog te laten afnemen tot minder dan 30%.

Terugwenteling verliezen

De hoofdregel inzake de wijziging van een belang is ook van toepassing bij terugwenteling van verliezen. Met ingang van het jaar van wijziging kunnen verliezen niet meer worden verrekend met winsten van voor de wijziging. Ook hier geldt een uitzondering. Deze ziet er iets anders uit dan bij voorwaartse verliesverrekening.

Terugwenteling van verliezen na een belangrijke aandeelhouderswisseling is mogelijk indien:

- de werkzaamheden in de periode tussen het winstjaar en het verliesjaar niet geheel of nagenoeg geheel zijn gestaakt;
- de bezittingen in het jaar waarin het verlies is geleden en het jaar waarin de winst of het binnenlands inkomen waarmee dit verlies achterwaarts dient te worden verrekend gedurende tenminste negen maanden niet grotendeels (meer dan 50%) uit beleggingen hebben bestaan.

Het stakingscriterium kennen we nog van de oude regeling. Een verschil is dat het in de nieuwe regeling gaat om staking van werkzaamheden en niet om staking van de onderneming. Het begrip 'werkzaamheden' omvat meer dan 'de onderneming'. Ook beleggingsactiviteiten vallen er onder.

Als ten gevolge van deze regeling verliezen niet meer voorwaarts verrekenbaar zijn, mogen op het onmiddellijk daaraan voorafgaande tijdstip de activa van de onderneming worden geherwaardeerd tot ten hoogste de waarde in het economisch verkeer. Aldus is verrekening mogelijk met de stille reserves die in die periode zijn opgebouwd. Ook een bestaande herinvesteringsreserve mag worden toegevoegd om maar zoveel mogelijk van die oude verliezen te kunnen compenseren.

Tot slot

De verliesverrekening is erg zware kost. De regeling is erg gedetailleerd en bevat tal van uitzonderingen. Als u vermoedt dat de regeling voor u gevolgen heeft, bevelen wij u aan geen risico te nemen. U doet er goed aan verrassingen uit te sluiten door uw adviseur tijdig om uitsluitel te vragen. Natuurlijk willen wij u graag helpen.

MEER MOGELIJKHEDEN VOOR VOORZIENINGEN

Op grond van het roemruchte 'bakstenenarrest' (augustus 1998) kan in veel gevallen een voorziening worden gevormd voor toekomstige uitgaven. Door het vormen van zo'n voorziening wordt de winst gedrukt. Voorwaarde is dat die uitgaven hun oorsprong vinden in feiten of omstandigheden die zich in de periode voorafgaande aan de balansdatum hebben voorgedaan. Bovendien moeten die uitgaven aan die periode kunnen worden toegerekend. Een andere voorwaarde is dat er een redelijke mate van zekerheid bestaat dat die uitgaven zullen moeten worden gedaan. Voorheen was tevens een rechtsverhouding vereist, maar de Hoge Raad heeft die voorwaarde doorgehaald.

Voorziening vormen

Het wetsvoorstel dat de gevolgen van dit arrest met terugwerkende kracht ongedaan had moeten maken is onlangs weer ingetrok-

ken. Wat biedt dit voor u voor voordelen? Stel dat de ondergrond van uw bedrijfsterrein ernstig is vervuild. Een aanmaning tot sanering van de bodem heeft u nog niet ontvangen. Van de zojuist genoemde 'rechtsverhouding' is derhalve nog geen sprake. Vast staat dat de aanmaning vroeg of laat zal komen. U kunt dan reeds in het jaar waarin de vervuiling heeft plaatsgevonden of zich heeft geopenbaard een voorziening ten laste van de winst vormen.

Inhaalslag

En wat als u vergeten bent om de voorziening te vormen? Is de kans dan verkeken? Nee, een inhaal terzake van uitgaven waarvoor al in een eerder jaar een voorziening had kunnen worden gevormd is mogelijk. Als het baksteenarrest voor u perspectieven heeft geopend, kunt u de voorziening alsnog op de balans zetten.

VAKANTIERECHTEN EN OUDERSCHAPS-VERLOF VERRUIMD

Met ingang van 1 februari 2001 is een wet in werking getreden die de mogelijkheden verruimd voor werkgevers en werknemers om afspraken te maken over vakantie en ouderschapsverlof.

Vakantierechten

Den wettelijke verjaringstermijn voor opgespaarde vakantiedagen is verlengd van twee naar vijf jaren. De mogelijkheid om ziektedagen aan te merken als vakantiedagen is gehandhaafd. De mogelijkheid om zwangerschapsverlof als vakantie aan te merken is echter vervallen.

Nieuw is de mogelijkheid om bovenwettelijke vakantiedagen af te kopen. Tenslotte vindt een wijziging plaats van aanspraken bij het einde van de arbeidsovereenkomst. Een werknemer die van werkgever verandert, kan bij de nieuwe werkgever aanspraak maken op de vakantierechten die hij nog niet heeft genoten bij zijn oude werkgever (in de vorm van onbetaald verlof). Schriftelijk overeengekomen afwijkingen hierop zijn evenwel mogelijk.

Ouderschapsverlof

De wet verdubbelt de aanspraak op ouderschapsverlof indien de werknemer door geboorte of erkenning of in verband met adoptie met ingang van hetzelfde tijdstip de zorg voor meerdere kinderen krijgt. De werknemer kan deze aanspraak in twee termijnen opnemen totdat de kinderen de leeftijd van acht jaar hebben bereikt. De overgangsregeling bepaalt dat ook ouders van meerlingen die in januari 2000 acht jaar zijn geworden nog tot 1 februari 2002 de gelegenheid hebben om het extra ouderschapsverlof op te nemen. Dit is een tegemoetkoming omdat de wet later in werking is getreden dan oorspronkelijk de bedoeling was.

Zorgverlof

Er is een wetsvoorstel aanhangig dat iedere werknemer het recht geeft op ten hoogste tien dagen betaald zorgverlof per jaar. Er moet dan 70% van het loon doorbetaald worden. Ook krijgen mannen recht op twee dagen verlof met volledig behoud van salaris in verband met de bevalling van hun echtgenote.

ANDER ONTSLAGSTELSEL?

De commissie Rood heeft op verzoek van de regering het huidige ontslagstelsel onder de loep genomen. De commissie heeft haar rapport aan de ministers Vermeend en Korthals aangeboden. Het rapport heeft de veelzeggende titel 'Afscheid van het duale ontslagstelsel'.

De commissie Rood pleit ervoor dat een werkgever niet langer vooraf toestemming hoeft te vragen aan de Directeur van de Arbeidsvoorziening of de kantonrechter als hij een werknemer wil ontslaan. In plaats daarvan zou aan de werknemer de mogelijkheid moeten worden geboden achteraf een schadevergoeding vorderen. De kantonrechter zal deze vordering toewijzen als het ontslag onrecht gegeven blijkt te zijn. Natuurlijk kan een arbeidsovereenkomst niet zo maar worden beëindigd. De commissie noemt als één van de vereisten voor ontslag dat de werkgever zijn beslissing moet baseren op de (on)geschiktheid of het gedrag van de werknemer. Voorafgaand aan het ontslag dient er een hoorprocedure te zijn, waarin de werknemer zijn visie kan geven. Indien de hoorprocedure niet zorgvuldig wordt gevoerd, kan dat voor de kantonrechter aanleiding zijn het ontslag achteraf nietig te verklaren.

Conclusie

Het rapport van de commissie Rood is een advies aan de regering. Of dat het uiteindelijk ook tot een wetwijziging zal leiden is nog niet duidelijk. Tal van adviezen zijn eerder in bureaulades verdwenen. Toch sluiten wij niet uit dat aan dit advies een vervolg gegeven zal worden. Het ontslagrecht staat al lange tijd onder druk. Vele stemmen roepen om vernieuwing. We houden u op de hoogte.

VRAAG EN ANTWOORD IB 2001

Ter verduidelijking van het nieuwe belastingregime van de Wet inkomstenbelasting 2001 heeft het ministerie van Financiën een lange serie 'Vraag en antwoord' gepubliceerd. Allerlei onderwerpen komen aan de orde. Wij hebben er enkele voor u geselecteerd.

Boekhouding bij werkzaamheid

Vraag: De werkzaamheden die een belastingplichtige verricht voor een opdrachtgever en die onder de Wet IB 1964 als inkomsten uit andere arbeid (niet uit dienstbetrekking) worden behandeld, worden onder de Wet IB 2001 in beginsel behandeld als resultaat uit een werkzaamheid. Moet belastingplichtige dan een administratie bijhouden?

Antwoord: Ja. Op grond van art. 3.95 wordt het resultaat uit een werkzaamheid bepaald volgens een regime dat lijkt op het regime voor winst uit onderneming. Net als voor winst uit onderneming moet een balans en een resultatenrekening worden opgesteld, wat een weergave is vanuit een door de belastingplichtige bijgehouden administratie. Tijdens de parlementaire behandeling is in dit kader aangegeven dat indien de werkzaamheden een bescheiden omvang hebben en zich van jaar op jaar geen grote verschillen in de vorderingen en schulden voordoen, de administratie op basis van het kasstelsel mag worden ingericht. Het voornemen bestaat met nadere richtlijnen te komen over wat onder een bescheiden omvang van de werkzaamheden mag worden verstaan.

Verhuur woning tijdens vakantie

Vraag: De eigenwoningregeling geldt alleen voor de woning die het hoofdverblijf is van de belastingplichtige of de personen die tot zijn huishouden behoren. Wat is het gevolg van het verhuren van de eigen woning tijdens de vakantie?

Antwoord: De eigenwoningregeling ziet in beginsel ook op de verhuur tijdens een kort verblijf in het buitenland, bijvoorbeeld wegens vakantie. De eigen woning verliest hierdoor niet het karakter van hoofdverblijf. (...) Bij tijdelijke verhuur blijft de eigenwoningregeling gelden. In de periode van tijdelijke verhuur wordt de huuropbrengst voor π belast als inkomen uit eigen woning in box 1. Ter voorkoming van misverstand wordt opgemerkt dat het eigenwoningforfait (over het ter beschikking gestelde deel) in die periode niet geldt. De hypotheekrente blijft aftrekbaar.

Toch geen 'eigen' woning

Vraag: Twee partners kopen een huis in aanbouw in januari 2001. Ze willen, gelet op de bouwplannen in januari 2002 in dit huis gaan wonen. Tijdens de bouwfase loopt, in augustus 2001, de relatie echter stuk. Ze besluiten de woning in aanbouw te verkopen. Hoe verloopt de toepassing van de eigenwoningregeling?

Antwoord: Vanaf januari 2001 hebben de partners een eigen woning (...). Ze hoeven dus tijdens de bouwperiode geen eigenwoningforfait aan te geven (...). Omdat ze in augustus 2001 besluiten de woning niet als eigen woning te gebruiken, geldt vanaf dat tijdstip de eigenwoningregeling niet meer. De woning in aanbouw en de hypotheekschuld verschuiven nu naar box 3.

Grond- en bouwrente

Vraag: Zijn grondrente en bouwrente aftrekbaar als eigenwoningrente?

Antwoord: Grondrenten en bouwrente die zijn berekend over de periode die ligt vóór de totstandkoming van de koop/aanneemovereenkomst behoren tot de koopsom van de woning en zijn dus niet aftrekbaar. Grondrente en bouwrente die betrekking heeft op de periode na het tijdstip van de totstandkoming van de koop/aanneemovereenkomst komen wel voor aftrek in aanmerking indien het een woning betreft die uitsluitend bestemd is om in het kalenderjaar of binnen de daaropvolgende twee jaren als eigen woning te gaan dienen.

Kosten begrafenissen verwanten

Vraag: Belastingplichtige heeft de kosten betaald van de begrafenis van zijn vader. Kan de belastingplichtige als enig erfgenaam die kosten aftrekken als buitengewone uitgaven?

Antwoord: Vanaf 2001 is de aftrek van begrafeniskosten van kinderen van 27 jaar en ouder en van overige verwanten niet meer mogelijk. Alleen uitgaven in verband met het overlijden van de belastingplichtige, zijn partner en zijn kinderen jonger dan 27 jaar komen met ingang van 2001 in aanmerking voor aftrek. In de situatie dat de belastingplichtige en diens vader hebben gekozen voor het partnerschap kunnen de kosten wel in aftrek worden gebracht. De keuze voor het partnerschap is uiteraard slechts mogelijk indien is voldaan aan de voorwaarden (...).

Er zijn baanbrekende arresten geweest inzake de toepassing van de foutenleer. Het betreft het alsnog vormen van een passiefpost voor een reserve uitgesteld salaris, het herstellen van fouten met betrekking tot de afschrijving op bedrijfsmiddelen en de inhaal van eerder te weinig in aanmerking genomen interest.

Ook is er een uitspraak waarin wordt toegestaan om alsnog een oninbare handelsvordering tot het ondernemersvermogen te rekenen. Hierbij ging het om de correctie van een onjuiste vermogensetikettering. De vordering mocht alsnog worden afgewaardeerd in het laatste openstaande jaar.

Inhaalverbod weg

Jarenlang heeft de Hoge Raad vastgehouden aan de lijn dat een afschrijvingsfout niet hersteld kon worden door een extra afschrijving,

dan wel door later minder af te schrijven. Dit inhaalverbod is door de Hoge Raad opzijgezet in een arrest waarin de activering van een melkquotum in het geding was. Het melkquotum was ten onrechte niet op de fiscale balansen opgenomen. Het Hof stond de latere activering wel toe, maar de daaropvolgende afschrijving niet. De Hoge Raad verwijst de zaak terug naar het Hof om te laten onderzoeken of de Inspecteur bereid is om alsnog ambtshalve vermindering te verlenen op de reeds onherroepelijk vaststaande aanslagen over de jaren waarin afschrijving had kunnen plaatsvinden.

Een andere praktische oplossing zou zijn geweest het aanbrengen van een correctie in het oudste nog niet geregelde jaar. Dit kan echter betekenen dat de effecten op de belastingheffing beduidend anders zijn dan ingeval van toerekening aan de juiste jaren.

De tante-Agaathregeling (ook wel TAR-lening genoemd) heeft op 1 januari 2001 een nieuwe naam gekregen. Voortaan wordt gesproken van 'durfkapitaal'. De nieuwe naam klinkt minder sympathiek dan de oude. Is de regeling dat zelf ook?

Als u een lening verstrekt aan een beginnende ondernemer – dit mag nu ook een BV zijn – wordt u een mooie serie fiscale faciliteiten aangeboden. Van een beginnend ondernemer is sprake tijdens de eerste acht jaren na de start. Als geldschieter kunt u (onder voorwaarden) aanspraak maken op:

- een vrijstelling in box 3 tot maximaal f 103.539
- een heffingskorting van 1,3% berekend over maximaal f 103.539.
- een verliesverrekening in box 1 ingeval van kwijtschelding wegens oninbaarheid tot maximaal f 103.539

U ziet dat de opbrengsten enerzijds mild worden belast, terwijl een verlies tot f 103.539 tegen progressief tarief aftrekbaar is. Zo is deze vorm van kapitaalverstreking tot op zekere hoogte gunstiger dan bijvoorbeeld het aangaan van een commanditaire vennootschap. Houdt u wel rekening met de voorwaarde dat de onderneming in Nederland moet worden gedreven.

PIRAMIDESPELEN

De laatste tijd is er veel te doen geweest over de zogenaamde piramidespelen. Menigeen is de laatste jaren door een vriend of kennis benaderd om eens mee te gaan naar zo'n 'gezellig en geheim' evenement. Daar aangekomen kwam in een opzweepende sfeer de aap uit de mouw. Door f 5.000 te storten verwerft een kandidaat recht op deelname in een systeem, dat hem uitzicht geeft op groot financieel gewin.

Grote voordelen?

De omvang van het gewin hangt af van het aantal nieuwe deelnemers dat de kandidaat aanbrengt. Het lijkt veel op de aloude kettingbrief. Uiteindelijk bleek dat vooral de hoge bazen bovenin het systeem hun zakken vulden. Velen schoten er lelijk bij in, niet alleen financieel maar ook sociaal. Zij waren er niet alleen zelf de dupe van geworden, maar hadden vaak ook hun familie en vrienden meegetrokken.

Lang niet iedereen bleek van die wervingsmethoden gediend. De stroom van negatieve publiciteit mondde uiteindelijk in 1998 uit in een wettelijk verbod op piramidespelen.

Fiscale aspecten

De piramidespelen hebben ook een fiscaal staartje gekregen. Terwijl enerzijds deelnemers hun frustratie op de fiscus trachten af te wentelen door hun inleggeld ten laste van het inkomen te brengen, had de fiscus het anderzijds gemunt op diegenen die er wél goed waren uitgesprongen. Hun opbrengst werd belast als inkomsten uit arbeid.

Het uitgangspunt dat wat bij de ontvanger belast is, bij de betaler aftrekbaar is, werd hier niet gevolgd. De aftrek van de inleggeden door de verliezers werd door de fiscus geweigerd.

Bron van inkomen?

Essentieel in de beoordeling is de vraag of er sprake is van een bron van inkomen. Op zich doet het vreemd aan dat deze bron bij de winnaars wel wordt aangenomen, maar bij de verliezers niet. Iedereen begint toch met gelijke intenties aan het spel. Dat niet iedereen gelijke kansen heeft, is een ander verhaal. Toch onderschreven diverse gerechtshoven de benadering van de fiscus. Deze benadering past overigens in de eerdere jurisprudentie over het bronbegrip. In geval van positieve baten wordt veel sneller tot een bron van inkomen geconcludeerd dan wanneer louter negatieve opbrengsten zijn behaald.

Cassatieberoep

Omdat de uitkomst gevoelsmatig nogal kneit is het niet verwonderlijk dat de kwestie aan de Hoge Raad werd voorgelegd. De Hoge Raad heeft nog geen uitspraak gedaan, maar de advocaat-generaal heeft al wel zijn conclusie geschreven. Die conclusie van de advocaat-generaal is een advies dat normaliter veel gewicht in de schaal legt.

Zijn conclusie luidt dat er doorgaans geen sprake is van een bron van inkomen, omdat er geen objectief te verwachten voordeel aanwezig is. Hij acht het niet van belang of iemand vroeg of laat in het systeem is ingestapt. Voor gevallen waarbij wel sprake is van een bron – dat is ingeval iemand bovenmatige inspanningen heeft geleverd – dient de eerste f 10.000 aan opbrengst op grond van het gelijkheidsbeginsel buiten de heffing te blijven. Evenzo zijn de inleggeden van de verliezers niet aftrekbaar.

Het aantal fiscale uitspraken over auto's is enorm groot. Onlangs is er weer een bijgekomen. En dat is geen onbelangrijke.

Het Hof Leeuwarden heeft beslist dat voor een ondernemer de bijtelling voor het privé-gebruik auto niet mag worden betrokken bij de berekening van de premie voor de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ). In formele taal: voor een ondernemer behoort het privé-gebruik van de auto niet tot de premiegrondslag van de WAZ.

In de WAZ is bepaald op welke wijze de verschuldigde premie moet worden berekend. De WAZ verwijst voor de bepaling van het premie-inkomen naar een afdeling in de Wet op de inkomstenbelasting die de winst uit onderneming regelt. Volgens het Hof is deze verwijzing niet juist. De bijtelling voor privé-gebruik auto wordt in een andere afdeling van de wet geregeld. Op grond hiervan ligt de conclusie dat het privé-gebruik van de auto niet meetelt, voor de hand.

Juicht u niet te vroeg! Wij sluiten niet uit dat de uitspraak van het Hof Leeuwarden door de Hoge Raad wordt gecorrigeerd. Als dat niet gebeurt, kan het ministerie van Financiën altijd nog met reparatiewetgeving komen. Tot die tijd houdt u zicht op een leuk meevallertje.

Voor een directeur/groot-aandeelhouder geldt, zoals zo vaak, een ander verhaal. Voor hem staat buiten kijf dat het privé-gebruik van de auto tot de premiegrondslag van de WAZ moet worden gerekend.

De personenauto blijft de gemoederen bezighouden. Dit keer presenteren wij u een opmerkelijke en glasheldere uitspraak die duidelijk maakt wanneer een personenauto, die mede zakelijk wordt gebruikt, tot het privé-vermogen mag worden gerekend.

Feiten

Belanghebbende drijft een onderneming. Hij maakt daarbij gebruik van een auto, die ook voor privé-doeleinden wordt ingezet. De auto werd voor meer dan 90% zakelijk gebruikt. Het aantal privé-kilometers bedroeg enkele duizenden per jaar.

Een auto is een typisch voorbeeld van keuzevermogen: de ondernemer mag kiezen of hij de auto tot zijn privé- of tot zijn ondernemingsvermogen rekent. Slechts als de redelijkheid zich tegen de gemaakte keuze verzet, kan de inspecteur tot correctie overgaan. Wat is redelijk?

Belanghebbende wil de auto tot zijn privé-vermogen rekenen.

Geschil

De inspecteur stelt zich op het standpunt dat de auto tot het ondernemingsvermogen moet worden gerekend.

Standpunt Hof

Omdat de auto voor meer dan 90% zakelijk wordt gebruikt dient de auto verplicht tot het ondernemingsvermogen te worden gerekend.

Arrest Hoge Raad

Sinds 1954 heeft de regel gegolden dat een auto die door belastingplichtige ten dele voor privé-doeleinden en ten dele voor zijn onderneming wordt gebruikt, tot het ondernemingsvermogen moet worden gerekend indien de auto uitsluitend of nagenoeg uitsluitend (dat is minstens 90%) ten behoeve van de onderneming wordt gebruikt. De Hoge Raad heeft in dit arrest een harde grens getrokken: een personenauto die zowel voor ondernemingsdoeleinden als voor privé-doeleinden wordt gebruikt mag niet meer tot het privé-vermogen worden gerekend bij een privé-gebruik van minder dan 1.000 km op jaarbasis.

Commentaar

Volstrekte helderheid. Bij minder dan 1.000 privé-kilometers per jaar moet de auto 'op de zaak' staan. Bij meer kilometers mag de ondernemer kiezen tussen etikettering als ondernemings- of privé-vermogen. Bedacht moet wel worden dat de wettelijke ondergrens inzake de bijtelling vanaf 2001 500 km per jaar is geworden. Wellicht is dit van invloed op de beoordeling van nieuwe geschillen op het terrein van de vermogens-etikettering.

